

På jakt etter ørreten i Dale elven på femtitallet.

Det hele begynte vel med tollekniven.

I det gårdsmiljøet som vi vokste opp i i Haukedalen var omgang med redskap og verktøy en naturlig del av tilværelsen. Vi var vel knapt begynt på folkeskolen før jeg fikk den første speiderkniven.

Det hele falt naturlig. Jeg hadde to eldre søstre som gikk i speideren. Speiderkniv var en del av utrustningen, og dessuten, nabogutten, som var to år eldre enn meg, hadde selvfølgelig allerede fått sin første kniv.

Speiderkniven var ideell som første kniv. Den var forholdsvis liten, lå godt i en barnehånd, hadde en god slire og hadde en stopper mellom håndtak og knivblad som reduserte mulighetene for stygge kutt.

Dette nye redskapet åpnet mange muligheter. Våre spikkeferdigheter økte raskt og mange slags leker tok etter hvert form som spyd, pinn - jeppe, balltre, pil og bue, kattepinn, seljefløyte osv.

Men så var det elven da. Denne passerte vi annenhver dag til og fra skolen og spesielt på hjemturen ble det brukt mye tid her. Fra broen nederst i Bukkedalen ble ørrestimene studert og vurdert og etterhvert vokste det frem en ubendig lyst til å fange disse skapningene. Vi tok av oss på beina og brettet opp ermene og prøvde å lure tak i fisken fra elvebredden. Men resultatet var magert og vi ble ofte ganske våt.

Men det var alltid en råd.

Hjemme på gården drev mine foreldre et forholdsvis stort hønseri.

På loftet der var det et lite verksted. Og utenfor vokste det lange fine seljekvister.

Veien fra tanke til handling var kort. En passe lang og smekker selje ble omformet til en fiskestang på omtrent to meter. På hønsehusloftet fant jeg hvit hyssing og en tynn spiker ble omformet til fiskekrok i skrustikken.

Stolt gikk jeg ned til elven og broen med brødskorper i vindjakkelommen til agn. Fra broen ble ørreten peilet inn og med brødbiter på den enkle kroken ble den forsøkt lurt. Resultatet ble magert. Ørreten forsynte seg freidig av brødet men hang overhodet ikke på kroken selv om jeg prøvde å hekte den med raske rykk i stangen.

Det nærmet seg tydeligvis middagstid. Flere av naboene kom spaserende forbi broen på vei hjem fra arbeid, smilte lurt og kommenterte fangstviljen.

Fisket fortsatte med kullsviertro på prosjektet men med magert resultat.

I neste busspulje på vei hjem dukket min far opp. Han registrerte med nysgjerrighet min fiskevilje og hjemmelagede redskap. Det bar hjem til middag og jeg fikk noen oppmuntrende ord om at neste gang ble det nok fisk...

Dagene gikk. Mye tid ble brukt ved elven. Men den enkle fiskestangen ble etter hvert parkert.

Ikke lenge etter, jeg tror det må ha vært en lørdag og vi ungene satt ved snuplassen i Haukedalen og ventet på bussen og alle hyttefolkene, så oppdaget jeg at min far hadde med seg noe langt, tynt og gult, som han forsiktet lirket ut av hattehyllen på bussen. Det var en bambus stang. Den var sikkert minst 4 meter lang men allikevel utrolig lett å holde.

Mirakelet var innkjøpt like ved buss stoppet på Bryggen hos Gundersen & Moldestad. Men ikke bare det. Det fulgte med en rull med fluesnøre og en rull med catgut eller

gøtt, som vi kaller det i dag, til fortom samt en liten spisspose med angler med mothaker...

Det kunne knapt vært bedre.

Etter middag ble utstyret rigget til med kyndig hjelp. Fluesnøret (synketøm) ble festet i stangtoppen og kuttet like lang som stangen. Gøttet ble sirlig festet med flaggstikk til tømme, ca en meter lang og deretter måtte jeg lære meg å feste kroken med skikkelig knute.

Tre gjennom øyet, holde endene sammen, snurre kroken tre ganger og stikke enden gjennom løkken ved krokøyet og dra til. Det satt.

Jeg fikk beskjed om at dersom jeg ville ha mye fisk måtte jeg fiske med makk. Utstyrt med potetgrev ble randsonen til hønsegården saumfart. Med godt resultat. En hermetikkboks med litt jord oppi fungerte som "makkeboks".

Men lørdagen ebbet ut.

Søndag morgen drøyet jeg ikke frokosten lenge. Mens kirkeklokkene klang i det fjerne var jeg på vei til elven med vindjakke, tollekniv, gamle olabukser, sjøstøvler og med fiskestangen på skulderen og makkeboksen i hånden. Mine foreldre smilte litt skjævt av "ekvipasjen" men oppmuntret meg til å sette i gang.

Denne gang skulle det bli annerledes. Litt plunder og heft med å tre den første makken på kroken. Men etter hvert gikk det bedre.

Det hadde regnet litt om natten og elven hadde steget litt. Så forholdene var meget bra. Regnvær var fiskevær og ørreten bitevillig.

Frydefullt kjente jeg de første nappene. Æsj, bare bitt av makken. På med ny, brukte den lange stangen til å plassere agnet slik at det drev inn i en bakevje. Pang. Jeg rykket til. Fisken hang godt og jeg sendte den i en lang bue innover land. En nydelig brunspettet ørret landet bak meg i gresset. Kanskje 200 gram. Hvem vet. For meg var den nydelig. Jeg ga den et par kakk i hodet med trestokk, knakk nakken på den som jeg hadde lært og bløget fisken.

Min første fangst. Jeg glemmer det aldri. Og det ble flere. Tiden fløy og etter hvert hadde jeg en bra med ørret liggende på bakken. Det begynte å bli ettermiddag.

Hvordan i all verden skulle jeg få med meg hele denne fangsten?

Igjen ble tollekniven min venn. En y-formet kvist ble smidd til en bærehank.

Ørretene ble trødd innpå kvisten, inn gjennom gjellepartiet og ut gjennom kjeften, 50/50 på hver side av kvisten for balansens skyld.

Endene ble holdt sammen som en hank og stolt og fornøyd gikk jeg hjemover.

Jeg ble godt mottatt. Her var det nok fisk både til mandagsmiddagen og noen godbiter til pus og litt til.

Bildet: Fossen og juvet nov. 2010 - en av mine gode fiskeplasser.

Fisket i Dale elven opptok meg mye i lang tid. Jeg slet ut flere bambus stenger og det var vesentlige tilskudd til både husholdningen og flere katter. Det at vi gikk annen hver dag på skolen gjorde at jeg hadde mye tid til dette. For det meste fisket jeg alene. Det var mest effektivt. Og tiden forsvant som en røyk. Mye tid ble brukt til å spekulere og fantasere om hvor "den største ørreten stod". Fisketeknikken ble utviklet videre. Jeg ble ganske flink til å plassere agnet riktig i elven i loner, bakevjer, innunder busker, i sivkant, stryk og kulper. Og etterhvert utvidet jeg området og ble lommekjent med store deler av elven.

Litt morsomme episoder var det og.

En søndag formiddag jeg var på vei ned Haukedalsbakken for å fiske traff jeg på en familie som hadde parkert bilen i en veilomme et stykke ovenfor elven og rigget seg til med campingbord og stoler. Dreggen buekorps hadde utflukt til Dreggehaugen lenger oppe langs elven denne helgen og det var folk overalt. Jeg vurderte om jeg skulle avbryte hele fisketuren. Det var ikke noe greit å fiske når det var så mye folk i terrenget omkring. Men jeg fortsatte.

Antagelig var jeg litt av et syn der jeg kom med stangen på skulderen, makkaboks i hånden, kledd i en nokså slitt vindjakke og olabukser og velbrukte støvler. Mannen ved campingbordet ropte på meg i det jeg skulle passere. Hei, hva skal du? Fiske, såklart. Det ser du vel. Med det der? Han studerte utstyret og ble interessert i makkaboksen. Hva har du der? Makk, sa jeg. Om jeg ikke visste at det var dyrplageri å fiske med makk? Nei, sa jeg. Det gjør vondt både for makken og fisken men gjør godt på middagsbordet og for katten. Han så rart på meg, også sa han; Se her. Her har du 2 kroner og så går du å kjøper fluer istedenfor! Jeg takket pent, stakk pengene i lommen, men fortsatte ned til elven, fisket med makk og tok med meg hjem en ny fangst med flott ørret.

Mannens påstander om dyrplageri av makken plaget ikke meg noe særlig. Men det sådde en kime i meg. Og ikke lenge etter ble de første fluene handlet inn. Men det er en annen og litt nyere historie.

Makkafisket etter ørret i Dale elven varte i noen år. Størrelsen på fangst og fisk varierte. Og noen ganger var det "høytid" når jeg kom hjem med fin fangst.

Det var en sensommerdag og lørdag. Jeg hadde tatt noen fine ørreter på omkring 300 gram. Mor bestemte seg for å gjøre noe ekstra denne kvelden. Ørretene ble gjort opp og dandert som steikesild med gressløk i buken, servert sammen med stekte egg og poteter og andre godsaker. Til det hele fikk vi te. Et herlig måltid for hele familien. På radioen var det Rolf Kirkvaag og "Det spørs".

Kveldskosen var perfekt og helgestemningen senket seg i huset. Stort bedre kunne man ikke ha det.

En liten historie fra forrige århundre av Henrik A. Henriksen. Datert Nov. 9. 2010.
Skribenten er født i 1947, oppvokst i Åsane, og har bodd mesteparten av tiden i Haukedal.